

Sygn. akt VI U 3115/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk
Protokolant:	sekr.sądowy Renata Sekinda

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 maja 2013 r. w S.

sprawy W. K. (1)

przy udziale zainteresowanych L. K. i Z. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania W. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 19 września 2012 roku nr (...)/społ

z dnia 19 września 2012 roku nr (...)/społ

I. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że ustala, że zainteresowane L. K. i Z. S. (1) jako osoby wykonujące dla W. K. (1) pracę na podstawie umowy o dzieło nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach w skazanych w zaskarżonych decyzjach;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz W. K. (1) kwotę 120 (stu dwudziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2012 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że **Z. S. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) W. K. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1 września 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku. Jako podstawę do wydania takiej decyzji wskazano ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, z których wynika, że płatnik zawarł z ubezpieczoną Z. S. (1) w dniu 18 maja 2008 roku umowę o dzieło, której przedmiotem było przeprowadzenie cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji oraz efektywnych technik uczenia się, na okres od 1 września 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku.

Decyzją z dnia 19 września 2012 roku nr 130(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że **L. K.** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) W. K. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 1 września 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku, od 1 września 2009 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 22 sierpnia 2010 roku do 23 sierpnia 2010 roku oraz od 1 września 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku. Jako podstawę do wydania takiej decyzji wskazano ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, z których wynika, że płatnik zawierał z ubezpieczoną **L. K.** umowy o dzieło na przeprowadzenie cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji oraz efektywnych technik uczenia się:

- w dniu 17 sierpnia 2010 roku na okres od 22 do 23 sierpnia 2010 roku umowę dotyczącą przeprowadzenia szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji przewidzianych dla nauczycieli i przyszłych Samodzielnych Instruktorów firmy (...),

- w dniu 24 października 2009 roku na okres od 17 do 18 listopada 2009 roku umowę dotyczącą przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli z zakresu efektywnych technik uczenia się,

- w dniu 26 listopada 2009 roku na dzień 27 listopada 2009 roku umowy dotyczącej przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli z zakresu spotkań z rodzicami,

- w dniu 17 sierpnia 2010 roku na okres od 22 do 23 sierpnia 2010 roku umowę dotyczącą przeprowadzenia szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji przewidzianych dla nauczycieli i przyszłych Samodzielnych Instruktorów firmy (...),

- w dniu 28 sierpnia 2010 roku na okres od 1 września 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku,

- w dniu 4 października 2010 roku na dzień 13 października 2010 roku umowę dotyczącą przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli na temat spotkań z rodzicami uczniów „Dobra Wywiadówka”,

- w dniu 6 października 2010 roku na dzień 22 października 2010 roku umowę dotyczącą przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli na temat efektywnych technik uczenia się i koncentracji.

W uzasadnieniu powyższych decyzji organ rentowy wskazał, że przedmiotem powyższych umów o dzieło było dokonanie określonej czynności faktycznej w postaci przeprowadzenia cyklu szkoleń, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Pozwany podkreślił, że płatnicy sami podali do protokołu przesłuchania z dnia 6 września 2011 roku, że wykonanie umowy o dzieło nie polegało na nauczaniu konkretnych umiejętności, a jedynie zaprezentowaniu technik pamięciowych i koncentracji. Wykonawca otrzymywał od płatnika spis tematów, które należy poruszyć przy wykonywaniu umowy, a zatem wielokrotnie odtwarzał program szkolenia, z którego uprzednio został przeszkolony przez płatnika. Zadaniem wykonawcy było zaś zarezerwowanie Sali, dokonanie opłat, pobieranie opłat od uczestników, przeprowadzenie prezentacji według programu udostępnionego przez płatnika, skopiowanie materiałów dla uczestników. Zdaniem organu rentowego taka konstrukcja treści umowy i jej celu, dla którego została zawarta, pozwala z całą pewnością uznać ją za umowę o świadczenie usług. Ponadto w niniejszym przypadku nie można mówić o poddaniu działu sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych - nie jest nim weryfikacja dzieła poprzez listę uczestników, wpłat od uczestników, brak skarg i reklamacji.

Z decyzjami powyższymi nie zgodził się W. K. (1), który w odwołaniach wniósł o ich zmianę przez ustalenie, że zainteresowane Z. S. (1) i **L. K.** jako osoby wykonujące pracę na podstawie umów o dzieło u płatnika składek (...) W. K. (1), nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska ubezpieczony wskazał, że mając na uwadze treść umów łączących strony oraz zgodny zamiar stron i cel umów, zainteresowane Z. S. (1) i **L. K.** zobowiązane były do osiągnięcia określonego rezultatu w postaci zorganizowania i utworzenia doraźnej placówki do przeprowadzania poszczególnych technik pamięciowych i koncentracji, pozyskania uczestników, przeprowadzenia prezentacji w obecności uczestników, odpowiadającym z góry

ustalonym warunkom. Przeprowadzenie zaś prezentacji znajdowało materialne ucieleśnienie w postaci konspektu i materiałów z prezentacji. Zainteresowani wykonując umowy o dzieło posiadali szereg obowiązków związanych z osobistym wykonaniem dzieła np. przeprowadzenie na własny koszt i ryzyko akcji promocyjnej, pozyskania pomieszczeń, przeprowadzenie prezentacji według określonych wymagań, zorganizowanie zaplecza technologicznego, przekazywanie materiałów. Nadto zainteresowanym przysługiwało wynagrodzenie, tylko w przypadku, gdy rezultat w postaci zorganizowania i utworzenia doraźnej placówki do przeprowadzania poszczególnych technik pamięciowych i koncentracji oraz w postaci przeprowadzenia tej prezentacji w obecności uczestników został przez zainteresowane osiągnięty. Powyższe wskazuje zatem, że to zainteresowani ponosili ryzyko i odpowiedzialność za osiągnięcie określonych rezultatów. Zdaniem odwołującego okoliczność ta również przemawia za uznaniem przedmiotowych umów za umowy o dzieło.

Niezależnie od powyższego odwołujący wskazał, że organ rentowy ograniczył się tylko i wyłącznie do przywołania ogólnych twierdzeń, przytoczenia przepisów i orzeczeń - nie dokonał analizy umów łączących strony, w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji nie wskazał faktów, które uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, w toku postępowania kontrolnego nie przesłuchał zainteresowanych w sprawie. Wszystko powyższe w ocenie odwołującego powoduje niemożność ustosunkowania się do motywów rozstrzygnięcia, a w konsekwencji wadliwość skarżonych decyzji.

Ponadto odwołujący wniósł o przesłuchanie w charakterze strony wnioskodawcy oraz zainteresowanych, na okoliczność potwierdzenia wykonywania umów o dzieło w okresach wskazanych w decyzjach, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podnosił argumentację tożsamą z tą, zawartą w zaskarżonych decyzjach. Podkreślił przy tym, że umowy zawarte przez zainteresowane z płatnikiem składek nie wskazują, że dziełem było osiągnięcie rezultatu w postaci pozyskania kursantów, wniesienia przez nich opłat za kurs i nauczania kursantów określonych umiejętności. Umowy zawarte przez płatnika z zainteresowanymi były umowami starannego działania i miały na celu wykonanie czynności powtarzających się.

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2013 roku Sąd połączył powyższe sprawy do wspólnego rozpoznania i wyrokowania, przy czym dalsze postępowanie prowadził pod sygnaturą VI U 3115/12.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

W. K. (1) prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, dokonanego w Urzędzie Miasta S.nr (...) pod nazwą (...).

Przedmiotem wymienionej wyżej działalności od 1999 roku jest organizacja prezentacji efektywnych technik uczenia się dla dorosłych i dla dzieci. W związku z powyższym W. K. (1) zatrudniał osoby, które posiadały umiejętność pracy z dziećmi, miały wykształcenie pedagogiczne, przy czym wymóg posiadania wykształcenia pedagogicznego dotyczył osób zgłaszających się do pracy z ogłoszenia, w przypadku osób znanych płatnikowi – wymóg ten nie miał zastosowania, jednak osoby te również musiały mieć doświadczenie w pracy z dziećmi np. w szkole lub przedszkolu. W większości byli to nauczyciele, ale również córka nauczycielki, udzielająca dzieciom korepetycji.

Dowód:

- zeznania W. K. (1), k. 42v-44v akt sprawy,

- protokół przesłuchania W. K. (1), k. 109-111, 113-115, 117 akt kontroli ZUS dot. W. K. (1).

W ramach wykonywania wymienionej wyżej działalności gospodarczej, W. K. (1) zawarł z zainteresowanymi umowy nazwane przez strony – „umowami o dzieło”.

Niesporne

Na podstawie umowy o dzieło nr 5 z dnia 18 maja 2008 roku, zawartej pomiędzy Z. S. (1) i (...) reprezentowanym przez W. K. (1), Z. S. (1) zobowiązała się do przeprowadzenia w okresie od 1 września 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji oraz efektywnych technik uczenia się, za wynagrodzeniem brutto w wysokości 75 % wpłat od uczestników tych szkoleń. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu.

Po wykonaniu przedmiotu umowy Z. S. (1) wystawiała rachunki określające wynagrodzenie za wykonaną pracę. Płatnik wypłacił zainteresowanej kwoty z przedłożonych rachunków.

Dowód:

- umowa o dzieło z dnia 18.05.2008 r., k. 5 akt kontroli ZUS dot. Z. S. (1),

- rachunki, k. 6-13 akt kontroli ZUS dot. Z. S. (1)

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 19 sierpnia 2008 roku, zawartej między L. K. i (...) reprezentowanym przez W. K. (1), L. K. zobowiązała się do przeprowadzenia w okresie od 1 września 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji i efektywnych technik uczenia się, za wynagrodzeniem brutto w wysokości 75% wpłat od uczestników tych szkoleń. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu.

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 20 sierpnia 2009 roku, zawartej między L. K. i (...) reprezentowanym przez W. K. (1), L. K. zobowiązała się do przeprowadzenia w okresie od 1 września 2009 roku do 30 czerwca 2010 roku cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji i efektywnych technik uczenia się, za wynagrodzeniem brutto w wysokości 76% wpłat od uczestników tych szkoleń. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu.

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 24 października 2009 roku, zawartej między L. K. i (...) reprezentowanym przez W. K. (1), L. K. zobowiązała się do przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli z zakresu efektywnych technik uczenia się w dniach 17 i 18 listopada 2009 roku, za wynagrodzeniem 700 zł brutto. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu.

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 26 listopada 2009 roku, zawartej między L. K. i (...) reprezentowanym przez W. K. (1), L. K. zobowiązała się do przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli z zakresu prowadzenia spotkań z rodzicami w dniu 27 listopada 2009 roku, za wynagrodzeniem 250 zł brutto. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu.

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 24 października 2009 roku, zawartej między L. K. i (...) reprezentowanym przez W. K. (1), L. K. zobowiązała się do przeprowadzenia szkolenia dla nauczycieli z zakresu efektywnych technik uczenia się w dniu 24 listopada 2009 roku, za wynagrodzeniem 450 zł brutto. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 17 sierpnia 2010 roku, zawartej między L. K. i (...) reprezentowanym przez W. K. (1), L. K. zobowiązała się do przeprowadzenia szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji przewidzianych dla nauczycieli i przyszłych Samodzielnych Instruktorów firmy (...) w dniach od 22 do 23 sierpnia 2010 roku, za wynagrodzeniem 800 zł brutto. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 28 sierpnia 2010 roku, zawartej między L. K.i (...)reprezentowanym przez W. K. (1), L. K.zobowiązała się do przeprowadzenia szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji oraz efektywnych technik uczenia się w okresie od 1 września 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku, za wynagrodzeniem brutto w wysokości 77% wpłat od uczestników tych szkoleń. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu.

Na podstawie umowy o dzieło nr (...) z dnia 6 października 2010 roku, zawartej między L. K.i (...)reprezentowanym przez W. K. (1), L. K.zobowiązała się do przeprowadzenia szkoleń dla nauczycieli na temat efektywnych technik uczenia się i koncentracji w dniu 22 października 2010 roku, za wynagrodzeniem 800 zł brutto. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu

Na podstawie umowy o dzieło nr (...)z dnia 4 października 2010 roku, zawartej między L. K.i (...)reprezentowanym przez W. K. (1), L. K.zobowiązała się do przeprowadzenia szkoleń dla nauczycieli na temat spotkań z rodzicami uczniów „DOBRA WYWIADÓWKA” w dniu 13 października 2010 roku, za wynagrodzeniem 700 zł brutto. Strony przewidziały wypłatę wynagrodzenia w terminie 14 dni po przedstawieniu rachunku zamawiającemu.

Po wykonaniu przedmiotu umowy L. K. wystawiała rachunki określające wynagrodzenie za wykonaną pracę. Płatnik wypłacił zainteresowanej kwoty z przedłożonych rachunków.

Dowód:

- umowa o dzieło z dnia 19.08.2008 r., k. 7 akt kontroli ZUS dot. L. K.,
- umowa o dzieło z dnia 20.08.2009 r., k. 18 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- umowa o dzieło z dnia 24.10.2009 r., k. 28 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- umowa o dzieło z dnia 26.11.2009 r., k. 30 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- umowa o dzieło z dnia 24.10.2009 r., k. 32 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- umowa o dzieło z dnia 17.08.2010 r., k. 34 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- umowa o dzieło z dnia 28.08.2010 r., k. 36 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- umowa o dzieło z dnia 6.10.2010 r., k. 39 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- umowa o dzieło z dnia 4.10.2010 r., k. 41 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- rachunki, k. 8-17, 19-27, 29, 31, 33,35, 37-38, 40, 42 akt kontroli ZUS dot. L. K.

Przedmiotem działania zainteresowanych w ramach zawartych umów o dzieło było zaprezentowanie uczestnikom szkolenia – dzieciom i dorosłym - technik pamięciowych i koncentracji według ogólnego programu stworzonego przez wnioskodawcę. Wykonawcy otrzymywali od W. K. (1) ramowe tematy wykonania dzieła, które musieli samodzielnie rozwinąć i zaprezentować dzieciom. Tematy te dotyczyły prezentacji różnych technik pamięciowych, które były pomocne w nauce w szkole. (...) te wnioskodawca opracował na podstawie literatury, internetu i doświadczenia swojej żony – nauczycielki. Należały do nich: zapamiętywanie ciągu liczb, twarzy, nazwisk, osób, dat historycznych, sporządzanie notatek nieliniarnych (technika ta pomaga zapamiętywać dużą ilość materiału). Konspekty do tematów określonych przez wnioskodawcę opracowywali wszyscy wykonawcy dzieła samodzielnie. Określały one cel, metodę, przebieg i sposób przekazywania wiedzy o efektywnych technikach uczenia się. Niektórzy wykonawcy nie przekazywali praw autorskich do swoich konspektów wnioskodawcy – tj. ci, którzy pracowali z dziećmi. Osoby, które pracowały z dorosłymi, musiały przekazywać swoje prawa autorskie wnioskodawcy. Przed rozpoczęciem prezentacji W. K. (1) dokonywał akceptacji opracowanych przez wykonawców konspektów.

Przenoszenie praw autorskich na firmę (...) następowało na skutek przekazywania przez prowadzących zajęcia wszystkich materiałów z przeprowadzenia technik pamięciowych i koncentracji, w tym konspektów.

W ramach zawartych umów o dzieło zainteresowane – Z. S. (1) i L. K. - były zobowiązane w szczególności do: przeprowadzenia akcji promocyjnej (wykonanie plakatów itp.) dotyczącej prezentacji - na swój koszt i ryzyko, musiały samodzielnie pozyskać uczestników prezentacji, znaleźć, wynająć i opłacić pomieszczenie w celu przeprowadzenia prezentacji, następnie przeprowadzić cykl prezentacji na podstawie przygotowanych przez siebie i zaakceptowanych przez wnioskodawcę konspektów, a także wykonanych przez siebie pomocy dydaktycznych i materiałów pomocniczych. Zainteresowani decydowali samodzielnie w jakich dniach i godzinach będą wykonywali umowę oraz jaki będzie sposób prowadzenia zajęć. W. K. (1) zastrzegł sobie ustnie możliwość uczestniczenia w zajęciach zainteresowanych. Odbiór dzieła - ocena progresu w opanowaniu przez uczestników prezentacji technik pamięciowych, polegał na wypełnianiu przez dzieci i ich rodziców po każdej prezentacji ankiet ewaluacyjnych, w których wyrażone były opinie odnośnie przeprowadzonych zajęć. Prezentacje efektywnych technik uczenia odbywały się cyklicznie - raz w tygodniu przez 2 godziny zegarowe.

Zainteresowana L. K. dodatkowo prowadziła kursy z nauczycielami z zakresu efektywnych technik uczenia się, z zakresu prowadzenia spotkań z rodzicami, a także kursy dla przyszłych Samodzielnych Instruktorów firmy (...). Kwestią pozyskiwania kursantów zajmował się wówczas wyłącznie W. K. (1). Najczęściej odbywało się to w ten sposób, że same szkoły zwracały się do W. K. (1) o przeprowadzenie szkoleń z zakresu technik pamięciowych czy też szkoleń pt. „Dobra wywiadówka”, które miało na celu jak stworzyć miłą i przyjazną atmosferę między rodzicami a nauczycielami w trakcie wywiadówek.

Dowód:

- zeznania W. K., k. k. 42v-44v akt sądowych
- zeznania Z. S., k. 45-45v akt sądowych
- zeznania L. K., k. 46-46v akt sądowych
- karty ewaluacji, k. 61-65 akt sądowych
- opinie dotyczące L. K. oraz M. S., k. 66-69 akt sądowych
- listy uczestników k. 71 akt sądowych
- ankiety k. 72-79 akt sądowych
- rachunki k.80-84 akt sądowych
- kserokopie konspektów, k. 51-107 akt kontroli ZUS dot. L. K.

Zainteresowana Z. S. (1) jest z wykształcenia pedagogiem szkolnym ze specjalnością terapia pedagogiczna – reedukacja. O możliwości prowadzenia szkoleń w zakresie technik pamięciowych i koncentracji dowiedziała się z ogłoszenia w gazecie. Na początku zainteresowana sama uczestniczyła w zajęciach dla dorosłych, dopiero po ukończeniu całego cyklu szkoleń, rozpoczęła współpracę z W. K. (3). W tym czasie zainteresowana była już na emeryturze, a praca ta miała zapewnić jej dodatkowy dochód.

Zainteresowana zawarła z wnioskodawcą umowę o dzieło, dotyczącą prowadzenia prezentacji technik nauczania i technik pamięciowych dla grupy dzieci według programu ramowego firmy (...). Zainteresowana musiała sama zebrać grupę, wynająć salę, przygotować konspekty według programu ramowego W. K., przeprowadzić prezentacje, przygotować własne pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze oraz raz w miesiącu zebrać pieniądze od rodziców uczestników. 75 % z zebranej sumy miało stanowić jej wynagrodzenie za przeprowadzone zajęcia.

Z. S. (1) współpracowała z W. K. (3) tylko przez rok. Po rozpoczęciu kursu, Z. S. (1) stwierdziła, iż nie posiada predyspozycji do prowadzenia tego typu szkoleń. Zainteresowana od samego początku miała problemy, nie potrafiła stworzyć grupy, nie umiała się skutecznie zareklamować i przekonać ewentualnych uczestników do podjęcia szkoleń. Zainteresowanej udało się utworzyć tylko jedną grupę liczącą jedynie 8-10 osób, która z czasem skurczyła się do zaledwie 5 osób, i tylko dlatego, że Z. S. (1) nie chciała ich zawieść, poprowadziła cykl szkoleń do końca. W grupie zainteresowanej były dzieci w różnym wieku, był też jeden chłopiec chorujący na dysleksję, co było dodatkowym utrudnieniem. Dzieci po każdych zajęciach oceniały czy zajęcia podobały im się, robili to również ich rodzice w formie ankiet, czy też w rozmowach z zainteresowaną i wnioskodawcą. W czasie zawierania umowy o dzieło strony uzgodniły wiele postanowień ustnie, m.in. to, że wnioskodawca mógł kontrolować proces prezentacji zainteresowanej.

Dowód:

- zeznania Z. S., k. 45-45v akt sądowych

L. K. ukończyła filologię rosyjską na Uniwersytecie J., a także nauczanie zintegrowane i zarządzanie w oświacie. Ostatnio zainteresowana ukończyła kurs szybkiego czytania i kurs aktywizowania uczniów. Po przejściu na emeryturę, w 2007 roku zainteresowana znalazła w internecie ogłoszenie w przedmiocie dodatkowej pracy dla nauczycieli. Po wypełnieniu stosownego formularza, L. K. skontaktowała się z W. K. (1), który poinformował ją, iż przed przystąpieniem do samodzielnego prowadzenia kursów, musi odbyć specjalne szkolenie. Szkolenie, które odbywało się w K., trwało cztery dni. Zainteresowana zapoznała się na nim z pojęciem techniki szybkiego uczenia się, koncentracji, elementów Dennisona. Dodatkowo zainteresowana, wraz z pozostałymi uczestnikami kursu, została przeszkolona w zakresie wypełniania druków KP, rozliczania się, organizacji szkoleń, pozyskiwania grup itp.

L. K. współpracowała z płatnikiem ok. 3 lat, jednak z uwagi na swój stan zdrowia, a także stan zdrowia swoich rodziców, musiała zrezygnować z prowadzenia kursów. Zainteresowana, tak samo jak Z. S. (1), zawierała z wnioskodawcą umowy o dzieło, dotyczące prowadzenia prezentacji technik nauczania i technik pamięciowych dla grupy dzieci według programu ramowego firmy (...). Zainteresowana musiała sama zebrać grupę, wynająć salę, przygotować konspekty według programu ramowego W. K., przeprowadzić prezentacje, przygotować własne pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze oraz raz w miesiącu zebrać pieniądze od rodziców uczestników, przy czym 75 % (w kolejnych latach 76% i 77 %) z zebranej sumy miało stanowić jej wynagrodzenie za przeprowadzone zajęcia.

L. K. sprawdzała się w prowadzeniu szkoleń, była zaangażowana, a praca sprawiała jej ogromną satysfakcję. Również kursanci byli usatysfakcjonowani sposobem prowadzenia kursów i metodyki przekazywania im wiedzy przez zainteresowaną. Początkowo L. K. miała dwie grupy, ale w bardzo szybkim czasie liczba grup wzrosła. Zainteresowana otrzymywała program ramowy od W. K. (1) i na tej podstawie przygotowywała konspekty i widowiska. Zainteresowana kreowała spotkania, co polegała na tym, że wprowadzając poszczególne techniki zapoznawała z nimi dzieci. Po każdych zajęciach dzieci wystawiały punktację zainteresowanej, którą następnie zainteresowana przysyłała W. K. (1).

Dowód:

- zeznania L. K., k. 46-46v akt sądowych

- opinie dotyczące L. K., k. 66-67 akt sądowych

Po wykonaniu zobowiązania wynikającego z wymienionych wyżej umów, zainteresowane przedkładały W. K. (1) rachunki za wykonanie umowy. Wynagrodzenie zainteresowanych wynosiło 75 % (lub więcej) kwoty zebranej od uczestników szkolenia i przysługiwało wyłącznie w przypadku wykonania umowy, tj. przeprowadzenia prezentacji w sposób satysfakcjonujący wnioskodawcę i jej uczestników (w przeciwnym razie rodzice dzieci nie zapłaciliby za prezentację). Przy kursach dla dorosłych wynagrodzenie było ustalane z góry kwotowo za wykonanie danego wykładu – prezentacji i konspektu. Na każdy cykl prezentacji była zawierana osobna umów, nawet w przypadku osób z którymi

płatnik współpracował dłuższy czas. Przy kursach dla dorosłych, płatność następowała, po uregulowaniu rachunku przez szkołę.

Dowód:

- zeznania W. K., k. k. 42v-44v akt sądowych
- zeznania Z. S., k. 45-45v akt sądowych
- zeznania L. K., k. 46-46v akt sądowych
- rachunki, k. 80-84 akt sądowych
- rachunki, k. 8-17, 19-27, 29, 31, 33,35, 37-38, 40, 42 akt kontroli ZUS dot. L. K.
- rachunki, k. 6-13 akt kontroli ZUS dot. Z. S. (1)

Płatnik – W. K. (1) w związku z zawartymi umowami o dzieło nie zgłosił Z. S. (1) i L. K. do ubezpieczeń emerytalnego, rentowych oraz wypadkowego.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania płatnika zasługiwały na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była zasadność objęcia Z. S. (1) i L. K. ubezpieczeniami społecznymi z tytułu pracy świadczonej przez nie na rzecz płatnika (...) W. K.: w stosunku do L. K. od 1 września 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku, od 1 września 2009 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 22 sierpnia 2010 roku do 23 sierpnia 2010 roku oraz od 1 września 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku i w stosunku do Z. S. (1) od 1 września 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku.

Na tle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego bezspornym pozostawał w zasadzie tylko fakt, że zainteresowane, w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami, wykonywały na rzecz płatnika czynności określone w zawieranych przez strony umowach jako przeprowadzenie cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji oraz efektywnych technik uczenia się, otrzymując w zamian wynagrodzenie, a także szkoleń dla dorosłych – nauczycieli i przyszłych Samodzielnych Instruktorów firmy (...) z zakresu technik pamięciowych i koncentracji oraz na temat „Dobra wywiadówka”. Spór dotyczył zaś tego, na jakich zasadach zainteresowane owe czynności wykonywały – czy w sposób odpowiadający wykonywaniu umowy o dzieło, czy też – jak twierdził organ rentowy - umowy o świadczenie usług. Powyższe ustalenia miały istotne znaczenie dla określenia, czy zainteresowane powinny być objęte – w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach – ubezpieczeniami społecznymi, z obowiązkiem odprowadzenia przez płatnika stosownych składek na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) ubezpieczenia społeczne obejmują:

1. ubezpieczenie emerytalne,
2. ubezpieczenia rentowe,
3. ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa (ubezpieczenie chorobowe),
4. ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (ubezpieczenie wypadkowe).

Stosownie do treści przepisu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie wynikający z Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 z późn. zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegały, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Dyspozycja przepisu art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazuje, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby wykonujące pracę (...) zleceniobiorcy - od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Jednocześnie, skoro przepis art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wymieniając osoby fizyczne, które obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, nie obejmuje tą kategorią osób wykonujących pracę na podstawie umów o dzieło, niewątpliwym jest, że osoby te nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu.

Mając na względzie specyfikę postępowania w sprawach z ubezpieczeń społecznych oraz fakt, iż w przedmiotowej sprawie pomiędzy płatnikiem, a organem ubezpieczeń społecznych powstał spór dotyczący obowiązku ubezpieczeń społecznych (na jaki wskazuje sam ustawodawca w art. 38 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie winna znaleźć zasada wyrażona w art. 6 k.c., zastosowana odpowiednio w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zgodnie, bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sama zasada skonkretyzowana w art. 6 k.c., jest jasna. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza, część ogólna. Stanisław Dmowski i Stanisław Rudnicki, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005 r., Wydanie 6).

Przenosząc powyższą regułę na grunt niniejszego sporu, należało przyjąć, że odwołujący się płatnik, zaprzeczając twierdzeniom organu rentowego, który na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał niekorzystnych dla płatnika ustaleń, winien w postępowaniu przed sądem nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń, dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych, ale również, nie ograniczając się do polemiki z tymi ustaleniami, wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych z ich stanowiskiem reprezentowanym w odwołaniu od decyzji. Zdaniem Sądu, płatnik udowodnił, iż zainteresowane L. K. i Z. S. (1) wykonywały na rzecz (...) W. K. pracę na podstawie umowy o dzieło.

Jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed Sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności Sąd ma obowiązek badać, czy postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczonej zgodnie z art. 353 § 1 k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

Mając na uwadze powyższe, w niniejszej sprawie najistotniejszym zadaniem Sądu okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez Z. S. (1) i L. K. na rzecz płatnika i ustalenie, czy wykonały one określone „dzieło”, czy też tylko świadczyły na rzecz płatnika usługi, o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Stosownie do treści przepisu art. 627 Kodeksu cywilnego, przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Elementami przedmiotowo istotnymi umowy o dzieło są więc określenie dzieła, do którego wykonania zobowiązany jest przyjmujący zamówienie, a także, z uwzględnieniem regulacji art. 628 w zw. z art. 627 k.c., wynagrodzenia, do którego zapłaty zobowiązany jest zamawiający. Przedmiotem umowy jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, które może mieć charakter materialny, jak i niematerialny, zaś sama umowa jest umową rezultatu. W wypadku wskazanej umowy cywilnoprawnej niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Celem takiej umowy nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności ma prowadzić do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie rezultatu. W umowie o dzieło zawsze chodzi o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

Od umowy o dzieło odróżnić należy umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku są jej istotnym elementem. Kolejną cechą umowy o dzieło jest brak stosunku zależności lub podporządkowania pomiędzy zamawiającym a przyjmującym zamówienie. Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zlecenie musi w zasadzie wykonać czynności wynikające z umowy osobiście. Dopuszcza się możliwość wykonania zlecenia przez osobę trzecią - zastępcę, lecz jest to możliwe wtedy, gdy wynika z umowy i następuje po zawiadomieniu o tym fakcie dającego zlecenie. Przyjmujący zlecenie odpowiada za niewłaściwe działanie zastępcy na zasadzie winy w wyborze. Inaczej w umowie o dzieło, gdzie przyjmujący zamówienie nie ma obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba, że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie, odpowiedzialność ta w wypadku nieosiągnięcia celu umowy jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego należało uznać, że strony rzeczywiście zawarły umowę o dzieło, a nie, jak utrzymywał organ rentowy, umowę zlecenia czy umowę o świadczenie usług.

Odnosząc się do meritum sprawy, podnieść należy, że dla potrzeb niniejszych ustaleń bez znaczenia pozostawało to, jak strony nazwały zawarte umowy. Oceniając charakter umów, należy brać pod uwagę nie tylko postanowienia przyjęte przez strony (mogące celowo stwarzać pozory zawarcia innej umowy), lecz także faktyczne warunki ich wykonywania. Nazwa umowy nie może automatycznie przesądzać o jej charakterze. W tym celu zasadnym było zbadanie zarówno postanowień umownych, jak i praktycznych aspektów wykonywania zawartych umów.

Przedmiot umowy o dzieło może być określony w różny sposób i różny może być stopień dokładności tego określenia, pod warunkiem że nie budzi wątpliwości, o jakie dzieło chodzi. Zgodnie z podzielanym przez Sąd orzekający w niniejszej sprawie stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 5 marca 2004 r. (I CK 329/03, niepubl.), zasadniczy w tej materii przepis art. 627 k.c. wskazuje tylko na potrzebę „oznaczenia dzieła” i dopuszcza określenie świadczenia ogólnie, w sposób nadający się do przyszłego dookreślenia na podstawie wskazanych w umowie podstaw lub bezpośrednio przez zwyczaj bądź zasady uczciwego obrotu (art. 56 k.c.). Przy dziełach skomplikowanych, poza określeniem wszystkich istotnych cech dzieła niezbędna jest dalsza indywidualizacja jego przedmiotu w postaci rozwiniętego opisu rezultatu pod względem technicznym, funkcjonalnym bądź estetycznym. Oznaczenie dzieła może także nastąpić przez odwołanie się do obowiązujących norm lub standardów, ewentualnie do panujących zwyczajów.

Cechą konstytutywną dzieła jest samoistność rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy,

autonomiczną wartością w obrocie (zob. W. Czachórski, *Zobowiązania*, 2007, s. 463; A. Brzozowski, *Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła*, Warszawa 1986, s. 15). Ponadto, dzieło powinno być oznaczone jako wykonane na zamówienie, a zatem odpowiadające osobistym potrzebom, upodobaniom czy wymaganiom zamawiającego. Przedmiotem umowy o dzieło są rezultaty materialne i niematerialne (zob. S. Buczkowski (w:) *System prawa cywilnego*, t. III, cz. 2, s. 418; K. Zagrobelny (w:) E. Gniewek, *Komentarz*, 2006, s. 1039; K. Kołakowski (w:) G. Bieniek, *Komentarz*, t. II, 2006, s. 170; A. Zimny, *Umowa o dzieło*, Łódź 1996, s. 9, 15). Rezultat materialny może polegać nie tylko na wytworzeniu nowych przedmiotów, ale także na doprowadzeniu istniejących przedmiotów do umówionego stanu. Granica między usługami a dziełem bywa płynna. Sąd Najwyższy w szeregu orzeczeń, wskazywał na przykłady takich rezultatów, uzasadniające uznanie określonej umowy za umowę o dzieło.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, Sąd zwrócił uwagę, że wprawdzie strony w pisemnych umowach posłużyły się terminem ogólnym i nieostrym, wskazując jedynie, że przedmiotem umowy ma być przeprowadzenie cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji i efektywnych technik uczenia się, bez wskazania pełnego i rzeczywistego zakresu praw i obowiązków stron umowy, jednakże nie sposób zgodzić się z organem rentowym, że takie określenie przedmiotu umowy stanowi wskazanie na czynności starannego działania. W analizowanej sprawie nie można było bowiem pominąć regulacji przepisu art. 65 § 2 k.c., w myśl której w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Strony nazwały przedmiotowe umowy „umowami o dzieło” oraz wprowadziły instytucje typowe dla umowy o dzieło – np. zdanie dzieła przez wykonawcę i odbiór dzieła przez zamawiającego, czego potwierdzeniem były rachunki wystawiane przez wykonawców. Płatność dokonywana przez (...) na rzecz wykonawców była materialnym efektem potwierdzającym wykonanie dzieła i jego odebranie bez zastrzeżeń przez odwołującego.

W sprawie niniejszej należy również mieć na uwadze, iż w myśl art. 627 k.c. wykonawca zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Z powyższego wynika, że umowę o dzieło zaliczyć należy do umów rezultatu. W niniejszej sprawie zainteresowani i odwołujący umówili się, że rezultatem ich działania będzie zorganizowanie i utworzenie placówki, w której będą przeprowadzali prezentacje technik pamięciowych i koncentracji oraz przeprowadzenie tej prezentacji w obecności uczestników. Dopiero łączne spełnienie tych warunków powodowało powstanie dzieła.

Kolejny argument przemawiający za uznaniem przedmiotowych umów za umowy o dzieło to okoliczność, że wynagrodzenie od firmy (...) przysługiwało zainteresowanym wyłącznie za wykonanie umowy, tj. za zorganizowanie placówki do prezentacji i jej pozytywne przeprowadzenie w obecności uczestników (czego dowodem było uzyskanie wynagrodzenia od uczestników prezentacji). Powyższe oznacza, że wynagrodzenie przysługiwało przyjmującemu zamówienie nie za samo staranie się w celu realizacji dzieła, ale właśnie za ww. rezultat.

Wykonawcy dzieła musieli również posiadać przygotowanie do pracy z dziećmi bądź w postaci wykształcenia pedagogicznego bądź doświadczenia w pracy z dziećmi. Wymagane były zatem od nich szczególne kwalifikacje. Okoliczność ta także potwierdza charakter zawartych z zainteresowanymi umów jako umów o dzieło.

Nie sposób również zgodzić się z prezentowanym stanowiskiem pozwanego, że przedmiotem umowy o dzieło może być wyłącznie rezultat materialny, że każde dzieło musi być „ucieleśnione” materialnie. Przyjmując takie założenie organ rentowy ocenił, że umowy zawarte przez zainteresowanych nie posiadały „materialnego” rezultatu, celem ich bowiem było przekazanie uczestnikom szkolenia technik szybkiego uczenia się i koncentracji, nie są to zatem umowy o dzieło, a zlecenia.

Istotą umowy o dzieło jest osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu, który – jak już wyżej wskazano - może mieć postać materialną i niematerialną. Rezultaty niematerialne mogą być „ucieleśnione” w przedmiocie materialnym (rzeczy), ale nie muszą. Przykładem dzieła, które ma charakter niematerialny i nie jest ucieleśnione materialnie jest utwór i tutaj należy odnieść się do przepisów o prawie autorskim. W rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631) wskazano,

że przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).

Przedmiotem umowy o dzieło może być np. sporządzenie bilansu, wykonanie zdjęć, stworzenie programu komputerowego, witryny internetowej (dzieło materialne) lub organizacja koncertu, konferencji, prezentacji nowego produktu firmy (dzieło niematerialne).

Sąd ustalił stan faktyczny w sprawie na podstawie zebranych dowodów rzeczowych w postaci umów zawartych przez wnioskodawcę z zainteresowanymi, protokołu kontroli przeprowadzonej u odwołującego, rachunków wystawionych przez Z. S. (1) i L. K., protokołów przesłuchania zainteresowanych, konspektów przygotowywanych przez nich, ankiet ewaluacyjnych, jak również na podstawie zeznań zainteresowanych oraz samego wnioskodawcy, które w ocenie Sądu Okręgowego stanowiły wiarygodną i spójną relację dotyczącą przebiegu zdarzeń między nimi oraz między wnioskodawcą, a organem rentowym. Zeznania te potwierdzają stanowisko procesowe wnioskodawcy, które konsekwentnie utrzymywał on w procesie. Sąd Okręgowy uznał, iż umowy łączące wnioskodawcę z zainteresowanymi niewątpliwie były umowami o dzieło. Jak już ustalono, przedmiotem umowy o dzieło mogą być nie tylko rezultaty materialne, ale także rezultaty niematerialne i to nieucieleśnione. W niniejszej sprawie przedmiotem zawartych umów było przeprowadzenie cyklu prezentacji z efektywnych technik uczenia się i koncentracji, przy czym rezultat został dokładnie określony w zawartych przez strony umowach jako wykonanie dzieła – przeprowadzenie cyklu szkoleń z zakresu technik pamięciowych i koncentracji oraz efektywnych technik uczenia się.

Przedmiot dzieła został szczegółowo określony w pkt 1 umów zawartych przez zainteresowanych. Nie budził wątpliwości Sądu fakt, iż „szkolenie”, którego przeprowadzenie było przedmiotem ww. umów jest dziełem, gdyż wymaga dużego własnego wkładu pracy począwszy od znalezienia pomieszczenia do przeprowadzenia szkoleń, naboru uczestników, po samodzielne opracowanie materiałów dydaktycznych, zakup materiałów biurowych, przygotowanie własnych konspektów, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika bowiem dobitnie, iż zainteresowane w taki właśnie sposób realizowali przedmiot zawartych przez nich umów.

W ocenie Sądu, mając na uwadze powyższe rozważania wskazać należy, że w niniejszej sprawie treścią zobowiązania przyjętego przez zainteresowanych było nie samo podjęcie i wykonywanie określonych czynności, ale oznaczony w umowach wynik, w postaci dokonania indywidualnie przygotowanej prezentacji technik pamięci i koncentracji w obecności uczestników.

Pozwany przeprowadził u odwołującego kontrolę, która obejmowała m.in. prawidłowość, rzetelność obliczenia, potrącenia i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest ZUS. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych wyjaśnienia złożył płatnik W. K. (1), który zeznał, że oprócz szkoleń z zakresu technik szybkiego uczenia się i koncentracji, osoby przeprowadzające szkolenia zobowiązane były również do wykonywania szeregu innych czynności. Przede wszystkim zainteresowani sami przeprowadzali na swój koszt i ryzyko akcję promocyjną dotyczącą szkoleń, sami przygotowywali konspekty, materiały i zaplecze techniczne na dane zajęcia oraz przeprowadzali prezentację według harmonogramu z zakresu technik pamięciowych i koncentracji. Nadto zainteresowani zobowiązani byli do przekazania W. K. (1) dokumentów potwierdzających wykonanie umowy tj. listy obecności uczestników, dane dotyczące czasu i miejsca przeprowadzenia szkolenia, pisemnych ocen zajęć oraz pobierania opłat od uczestników zajęć i rozliczania się z nich z odwołującym.

Z powyższego wynika, że w zakresie obowiązków zainteresowanych w ramach umów o dzieło leżała nie tylko własna prezentacja poszczególnych technik szybkiego uczenia się i koncentracji, ale również stworzenie organizacyjnych i logistycznych podstaw do przeprowadzenia prezentacji tych technik.

Odwołujący mógł kontrolować sposób prowadzenia prezentacji przez zainteresowanych (takie postanowienie uzgodnione zostało pomiędzy stronami ustnie i nie znalazło odzwierciedlenia w umowach), jednakże W. K. (4) nigdy nie zanegował stosowanych przez nich metod prowadzenia szkoleń oraz treści przekazywanych słuchaczom. Każdy z zainteresowanych dostosowywał metody i sposoby prowadzenia szkoleń do grupy wiekowej uczestniczącej w zajęciach, jej liczebności oraz poziomu intelektualnego uczestników. Praca świadczona przez zainteresowanych

była więc pracą w pełni samodzielną, twórczą, zaś ingerencja odwołującego sprowadzała się tutaj jedynie do nadzoru nad przygotowaną prezentacją, nie zaś nad ich treścią - w tym zakresie Z. S. (1) i L. K. zatrudnione u wnioskodawcy pozostawały całkowicie autonomiczne. Oznacza to, że wykonawca w ramach wykonywania umowy o dzieło samodzielnie decydował o programie danej prezentacji, będąc ograniczonym jedynie ogólnym planem ramowym szkolenia, wyznaczonym przez odwołującego.

Kluczowe okazały się w niniejszej sprawie zeznania samych zainteresowanych. Z zeznań Z. S. (1) i L. K. wynika bowiem wyraźnie, że na kształt szkoleń ogromny wpływ miały predyspozycje samego wykładowcy. Z. S. (1) posiadając wprawdzie wykształcenie pedagogiczne, nie miała jednocześnie indywidualnych cech osobowościowych i umiejętności do stworzenia ciekawych zajęć wymaganych ramowym programem szkolenia. Nie potrafiła tak zorganizować grupy wykładowej i tak poprowadzić zajęć, aby zainteresować nimi kolejnych uczestników. L. K. zaś realizowała zajęcia z dużym powodzeniem, w sposób bardzo różnorodny dostosowując je za każdym razem do potrzeb słuchaczy stosując wiele różnych technik, metod prezentacji i wizualizacji. Świadczy to zatem o indywidualizacji przeprowadzanych prezentacji a nie o powtarzalności czynności jak sugerował organ rentowy. Właśnie owa indywidualizacja implikuje przyznanie umowom łączącym zainteresowane z wnioskodawcą przymiotu umów o dzieło.

Wykonawca miał pełną swobodę prowadzenia przez siebie cyklu szkoleń, samodzielnie decydował o sposobie i formie ich przeprowadzenia. Wykonawca nie otrzymał w tym względzie żadnych wytycznych od wnioskodawcy. Nadzór ze strony odwołującego polegał jedynie na kontroli, czy sporne umowy są w ogóle wykonywane.

Dodatkowo, w celu wykonania przedmiotu umowy, zainteresowani przygotowywali na każde szkolenie konspekty o sposobie i przebiegu jego przeprowadzenia. W niniejszej sprawie odwołujący nie dysponuje wprawdzie takimi konspektami sporządzonymi przez zainteresowanych (ze względu na ograniczone możliwości przechowywania danych w formie papierowej), jednakże w aktach kontrolnych znalazły się konspekty przygotowane przez inne osoby, które również wykonywały pracę u odwołującego na podstawie umów o dzieło. Aby zapewnić właściwy przebieg szkoleń, odwołujący sprawdzał i zatwierdzał przedkładane mu konspekty i właściwie wyłącznie w tym zakresie nadzorował pracę, nie zgłaszając zastrzeżeń co do treści tych szkoleń, co wskazuje bezsprzecznie na samodzielny charakter wykonywanej przez zainteresowanych pracy i niezależność od wnioskodawcy przy wykonywaniu przyjętego przez nich na siebie zobowiązania. Zainteresowane miały co prawda obowiązek przeprowadzenia po każdych zajęciach ankiety ewaluacyjnej dotyczącej szkolenia, jednakże to nie wyniki tego szkolenia miały być rezultatem wykonywanej przez nich pracy, a jedynie fakt, iż osobom uczestniczącym w szkoleniu zaprezentowane zostały przydatne techniki szybkiego uczenia się i koncentracji. W niniejszej sprawie to właśnie rezultat w postaci dokonania przez zainteresowanych własnej prezentacji technik pamięci i koncentracji był treścią umowy o dzieło i taki też rezultat wnioskodawca oraz zainteresowani osiągnęli.

Podsumowując, w ocenie sądu, umowy zwarte przez zainteresowane z odwołującym były umowami o dzieło, za czym przemawia osiągnięty rezultat, jakim było indywidualne przygotowanie i twórcze przeprowadzenie szeregu szkoleń z zakresu technik szybkiego uczenia się i koncentracji, w oparciu o samodzielnie przygotowane konspekty dla danej prezentacji. Ponadto przedmiotowe umowy posiadały wszelkie elementy przedmiotowo istotne dla umów o dzieło, tj. zostało tam sprecyzowane dzieło, które winien wykonać przyjmujący zamówienie oraz stanowiący jego ekwiwalent - wynagrodzenie, do zapłaty którego jest obowiązany zamawiający.

Mając powyższe na względzie, Sąd stosownie do regulacji art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił w punkcie I zaskarżone decyzje stwierdzając, że zainteresowane, jako osoby wykonujące prace na rzecz płatnika składek W. K. (1) na podstawie umów o dzieło, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach postępowania Sąd oparł o przepisy art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U.

z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) i zasądził od organu rentowego na rzecz płatnika kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w niniejszym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w punkcie II sentencji wyroku.

Zarządzenia:

1. Odnotować,
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.
3. Przedłożyć z apelacją lub za 21 dni.